

KẾT QUẢ BƯỚC ĐẦU ĐIỀU TRA KHU HỆ ĐỘNG VẬT CÓ XƯƠNG SỐNG TRÊN CẠN CỦA KHU VỰC NÚI TÂY CÔN LĨNH, TỈNH HÀ GIANG

ĐẶNG HUY PHƯƠNG, HOÀNG MINH KHIÊN,
LÊ MẠNH HÙNG, NGUYỄN QUẢNG TRƯỜNG

Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật

Vùng núi cao Tây Côn Lĩnh nằm ở phía bắc huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang, trải dài từ 22°38'-22°56' vĩ độ Bắc đến 104°41'-104°57' kinh độ Đông. Vùng Tây Côn Lĩnh nằm trong vùng nhiệt đới nam Trung Hoa với khí hậu ôn hòa quanh năm mát mẻ. Khu hệ động thực vật ở đây tương đối nguyên sơ, có tầm quan trọng trong bảo tồn đa dạng sinh học ở tỉnh Hà Giang nói riêng và miền Bắc Việt Nam nói chung. Nghiên cứu về hiện trạng các loài động vật ở hệ sinh thái rừng Tây Côn Lĩnh sẽ góp phần cập nhật các tư liệu khoa học về đa dạng sinh học, làm cơ sở đề xuất các giải pháp bảo tồn tài nguyên thiên nhiên ở tỉnh Hà Giang.

Xuất phát từ yêu cầu trên, đã có một số nghiên cứu bước đầu đánh giá hiện trạng thành phần loài động vật của khu vực Tây Côn Lĩnh của Đặng Huy Huỳnh và cs. [3]. Trong các năm 2001-2003, chúng tôi tiếp tục khảo sát khu hệ động vật vùng này.

I. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1. Địa điểm

Đã có nhiều chuyến khảo sát nghiên cứu

trong hai năm 2001, 2002 tại các khu rừng ở độ cao khác nhau thuộc các xã Cao Bồ, Xín Chải, Lao Chải - huyện Vị Xuyên, tỉnh Hà Giang.

2. Phương pháp

- Điều tra phỏng vấn dân địa phương
- Quan sát trực tiếp ngoài thực địa
- Quan sát những di vật của các loài động vật còn lại trong nhân dân.
- Thu thập một số mẫu vật các loài thú nhỏ, bò sát ếch nhái.
- Thu thập mẫu vật còn lưu giữ trong dân.

II. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Thành phần loài

Qua hai đợt khảo sát và thu thập các tư liệu có liên quan về hiện trạng các loài động vật có xương sống hoang dã, đã thống kê được 188 loài thuộc 70 họ, 25 bộ, 4 lớp trong đó: lớp Thú có 47 loài thuộc 22 họ, 8 bộ; lớp Chim có 90 loài thuộc 32 họ, 12 bộ; lớp Bò sát có 18 loài thuộc 8 họ, 3 bộ; lớp Ếch nhái có 33 loài thuộc 8 họ, 2 bộ.

Bảng 1

Danh sách loài động vật có xương sống trên cạn của khu vực Tây Côn Lĩnh, Hà Giang

STT	Tên Việt Nam	Tên Khoa học	Tư liệu
	LỚP THÚ	MAMMALIA	
	BỘ ĂN SÂU BỘ	INSECTIVORA	
	1. Họ Chuột chù	Soricidae	
1	Chuột chù	<i>Suncus murinus</i>	QS

Công trình được sự hỗ trợ kinh phí của Chương trình nghiên cứu cơ bản.

	BỘ NHIỀU RĂNG	SCANDENTIA	
	2. Họ Đồi	Tupaiaidae	
2	Đồi	<i>Tupaia glis</i>	QS, M
	BỘ DỜI	CHIROPTERA	
	3. Họ Dơi lá mũi	Rhinolophidae	
3	Dơi mũi quạ	<i>Hipposideras armiger</i>	TL, M
	4. Họ Dơi muỗi	Vespertilionidae	
4	Dơi muỗi	<i>Pipistrellus sp.</i>	TL, M
	BỘ LINH TRƯỞNG	PRIMATES	
	5. Họ Cu li	Loricidae	
5	Cu li nhỏ	<i>Nycticebus pygmaeus</i>	TL, ĐT
	6. Họ Khỉ	Primates	
6	Khỉ mặt đỏ	<i>Macaca arctoides</i>	TL, QS
7	Khỉ vàng	<i>M. mulatta</i>	QS
8	Khỉ mốc	<i>M. assamensis</i>	TL, QS
9	Voọc mũi hếch	<i>Rhinopithecus avunculus</i>	TL, ĐT
	7. Họ Vượn	Hylobatidae	
10	Vượn đen	<i>Hylobates concolor</i>	TL, ĐT
	BỘ ĂN THỊT	CARNIVORA	
	8. Họ Chó	Canidae	
11	Lửng chó	<i>Nyctereutes procinoides</i>	TL, QS
	9. Họ Gấu	Ursidae	
12	Gấu ngựa	<i>Ursus thibetanus</i>	TL, ĐT
13	Gấu chó	<i>U. malayanus</i>	TL, ĐT
	10. Họ Chồn	Mustelidae	
14	Lửng lợn	<i>Arctonyx collaris</i>	TL, ĐT
15	Rái cá	<i>Lutra lutra</i>	TL, QS
16	Chồn vàng	<i>Martes flavigula</i>	QS
	11. Họ Cây	Viverridae	
17	Cây vòi mốc	<i>Paguma larvata</i>	TL, M
18	Cây giông	<i>Viverra zibetha</i>	QS
19	Cây hương	<i>Viverricula indica</i>	QS
20	Cây vòi hương	<i>Paradoxurus hermaphroditus</i>	TL, QS
21	Cây mực	<i>Arctictis binturong</i>	TL, ĐT
	12. Họ Cây lỏn	Herpestidae	
22	Cây mốc cua	<i>Herpestes urva</i>	TL, QS
	13. Họ Mèo	Felidae	
23	Mèo rừng	<i>Felis bengalensis</i>	M
24	Beo lửa	<i>Catopuma temmincki</i>	TL, ĐT
25	Báo gấm	<i>Neofelis nebulosa</i>	TL, ĐT
26	Báo hoa mai	<i>Panthera pardus</i>	TL, ĐT
	BỘ MÓNG GUỐC NGÓN CHÂN	ARTIODACTYLA	
	14. Họ Lợn	Suidae	
27	Lợn rừng	<i>Sus scrofa</i>	QS, M

	15. Họ Hươu nai	Cervidae	
28	Nai	<i>Cervus unicolor</i>	TL,ĐT
29	Hoẵng	<i>Muntiacus muntjak</i>	TL,M
	16. Họ Trâu bò	Bovidae	
30	Sơn dương	<i>Capricornis sumatraensis</i>	M
	BỘ TÊ TÊ	PHOLIDATA	
	17. Họ Tê tê	Manidae	
31	Tê tê vàng	<i>Manis pentadactyla</i>	TL,ĐT
	BỘ GẬM NHẮM	RODETTIA	
	18. Họ Sóc bay	Pteromyidae	
32	Sóc bay lớn	<i>Petaurista petaurista</i>	TL,M
33	Sóc bay lông tai	<i>Belomys pearsoni</i>	M
34	Sóc bay sao	<i>Petaurista elegans</i>	M
	19. Họ Sóc cây	Sciuridae	
35	Sóc bụng đỏ	<i>Callosciurus erythraeus</i>	M
36	Sóc bụng xám	<i>C. inornatus</i>	TL,QS
37	Sóc chuột	<i>Tamiops maritimus</i>	QS
38	Sóc má đào	<i>Dremomys rufigenis</i>	QS
39	Sóc đen	<i>Ratufa bicolor</i>	QS
	20. Họ Nhím	Histricidae	
40	Nhím bờm	<i>Acanthion subcristatum</i>	QS,M
41	Don	<i>Atherurus macrourus</i>	QS,M
	21. Họ Dúi	Rhizomyidae	
42	Dúi má đào	<i>Rhizomys sumatraensis</i>	M
43	Dúi mốc	<i>R. pruinosus</i>	M
	22. Họ Chuột	Muridae	
44	Chuột nhà	<i>Rattus flavipectus</i>	M
45	Chuột nhắt	<i>Mus musculus</i>	M
46	Chuột nhắt đồng	<i>M. caroli</i>	M
47	Chuột rừng	<i>Rattus koratensis</i>	M
	LỚP CHIM	AVES	
	BỘ CHIM LẶN	PODICIPEDIFORMES	
	1. Họ Chim lặn	Podicipedidae	
1	Le hôi	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	QS
	BỘ CẮT	FALCONIFORMES	
	2. Họ Ưng	Accipitridae	
2	Điều mào	<i>Aviceda leuphotes</i>	M
3	Điều ăn ong	<i>Pernis ptilorhynchus</i>	QS
4	Điều hoa miến điện	<i>Spilornis cheela</i>	QS
5	Ưng mày trắng	<i>Accipiter nisus</i>	QS
	3. Họ Cắt	Falconidae	
6	Cắt lưng hung	<i>Falco tinnunculus</i>	QS
	BỘ GÀ	GALLIFORMES	
	4. Họ Trĩ	Phasianidae	

7	Cay trung quốc	<i>Coturnix chinensis</i>	QS
8	Gà rừng	<i>Gallus gallus</i>	QS
	BỘ SẾU	GRUIFORMES	
	5. Họ Cún cút	Turnicidae	
9	Cún cút lưng hung	<i>Turnix tanki</i>	QS
	BỘ BÒ CÀU	COLUMBIFORMES	
	6. Họ Bò câu	Columbidae	
10	Cu gáy	<i>Streptopelia chinensis</i>	QS
11	Cu lông	<i>Chalcophaps indica</i>	QS
	BỘ CU CU	CUCULIFORMES	
	7. Họ Cu cu	Cuculidae	
12	Cu cu nhỏ	<i>Cuculus pholiocephalus</i>	M
13	Bìm bịp lớn	<i>Centropus sinensis</i>	QS
	BỘ CÚ	STRIGIFORMES	
	8. Họ Cú mèo	Strigidae	
14	Cú mèo khoang cổ	<i>Otus bakkamoena</i>	QS
15	Cú vọ mặt trắng	<i>Glaucidium brodiei</i>	M
	BỘ YẾN	APODIFORMES	
	9. Họ Yến	Apodidae	
16	Yến cọ	<i>Cypsiurus batasiensis</i>	QS
17	Yến cầm trắng	<i>Apus affinis</i>	QS
	BỘ NƯỚC	TROGONIFORMES	
	10. Họ Nước	Trogonidae	
18	Nước bụng đỏ	<i>Harpactes erythrocephalus</i>	M
	BỘ SẢ	CORACIIFORMES	
	11. Họ Bói cá	Alcedinidae	
19	Bông chanh	<i>Alcedo atthis</i>	QS
20	Sả đầu nâu	<i>Halcyon smyrnensis</i>	QS
21	Sả đầu đen	<i>H. pileata</i>	QS
	12. Họ Trầu	Meropidae	
22	Trầu lớn	<i>Nyctornis athertoni</i>	QS
23	Trầu họng xanh	<i>Merops viridis</i>	QS
	BỘ GỖ KIẾN	PICIFORMES	
	13. Họ Cu róc	Capitonidae	
24	Cu róc đầu vàng	<i>Megalaima franklinii</i>	QS
25	Cu róc đầu đỏ	<i>M. asiatica</i>	QS
	14. Họ Gỗ kiến	Picidae	
26	Gỗ kiến lùn mày trắng	<i>Sacia ochracea</i>	M
27	Gỗ kiến xanh gáy đen	<i>Picus canus</i>	QS
	BỘ SẺ	PASSERIFORMES	
	15. Họ Mỏ rộng	Eurylaimidae	
28	Mỏ rộng xanh	<i>Psarisomus dalhousiae</i>	M
	16. Họ Đuôi cụt	Pittidae	
29	Đuôi cụt đầu hung	<i>Pitta oatesi</i>	M

	17. Họ Nhạn	Hirundinidae	
30	Nhạn bụng trắng	<i>Hirundo rustica</i>	QS
	18. Họ Chìa vôi	Motacillidae	
31	Chìa vôi núi	<i>Motacilla cinerea</i>	QS
32	Chìa vôi trắng	<i>M. alba</i>	M
	19. Họ Phồng chèo	Campephagidae	
33	Phồng chèo đỏ lớn	<i>Pericrocotus flammeus</i>	QS
	20. Họ Chào mào	Pycnonotidae	
34	Chào mào	<i>Pycnonotus jocosus</i>	M
35	Cành cạch núi	<i>Hypsipetes mcclllandii</i>	M
36	Cành cạch lớn	<i>Alophoixus pallidus</i>	QS
37	Bông lau tai trắng	<i>Pycnonotus aurigaster</i>	QS
38	Bông lau họng vạch	<i>P. finlaysoni</i>	QS
	21. Họ Bách thanh	Laniidae	
39	Bách thanh đầu đen	<i>Lanius schach</i>	QS
	22. Họ Lội suối	Cinclidae	
40	Lội suối	<i>Cinclus pallasii</i>	M
	23. Họ Chích choè	Turnidae	
41	Hoét đuôi cụt mày trắng	<i>Brachypteryx leucophrys</i>	M
42	Chích choè	<i>Copsychus saularis</i>	M
43	Đuôi đỏ đầu xám	<i>Phoenicurus fuliginosus</i>	M
44	Chích choè nước nhỏ	<i>Enicurus scouleri</i>	M
45	Chích choè nước trán trắng	<i>E. schistaceus</i>	M
46	Chích choè nước đốm trắng	<i>E. maculatus</i>	M
47	Cò cò xanh	<i>Cochoa viridis</i>	M
48	Hoét xanh	<i>Myiophoneus caeruleus</i>	M
	24. Họ Khướu	Tiamliidae	
49	Hoạ mi đất ngực hung	<i>Pomatorhinus ferruginosus</i>	M
50	Khướu mỏ dài	<i>Jabouilleia danjoui</i>	M
51	Khướu đá đuôi ngắn	<i>Napothera brevicaudata</i>	M
52	Khướu bụi đầu đen	<i>Stachyris nigriceps</i>	M
53	Khướu bụi bụng trắng	<i>S. zantholeuca</i>	M
54	Chích chạch má vàng	<i>Macronus gularis</i>	M
55	Khướu xám	<i>Garrulax maesi</i>	M
56	Khướu ngực đốm	<i>G. merulinus</i>	M
57	Khướu đuôi đỏ	<i>G. milnei</i>	M
58	Kim oanh tai bạc	<i>Leiothrix argentauris</i>	M
59	Kim oanh mỏ đỏ	<i>L. lutea</i>	M
60	Khướu mỏ quặp tai đen	<i>Pteruthius melanotis</i>	M
61	Khướu đuôi vân vân nam	<i>Actinodura ramsayi</i>	M
62	Lách tách đầu đốm	<i>Alcippe castaneiceps</i>	M
63	Lách tách má xám	<i>A. morrisonia</i>	M
64	Mi đầu đen	<i>Heterophasia melanoleuca</i>	M
65	Khướu mỏ dẹt	<i>Paradoxornis verreauxi</i>	QS

66	Mi đuôi dài	<i>Heterophasia picaoides</i>	QS
	25. Họ Chim chích	Sylviidae	
67	Chích đuôi cụt	<i>Tesia olivea</i>	M
68	Chích đuôi dài	<i>Orthotomus sutorius</i>	M
69	Chích mây lớn	<i>Phylloscopus inornatus</i>	M
70	Chích đớp ruồi má xám	<i>Seicernus poliogenys</i>	M
71	Chích đớp ruồi đầu hung	<i>S. castaniceps</i>	M
72	Chích đớp ruồi bụng vàng	<i>Abroscopus superciliaris</i>	M
73	Chích đuôi trắng	<i>Phylloscopus davisoni</i>	QS
	26. Họ Đớp ruồi	Muscicapidae	
74	Đớp ruồi họng trắng	<i>Ficedula monileger</i>	M
75	Đớp ruồi mây trắng	<i>F. hyperythra</i>	M
76	Đớp ruồi lớn	<i>Niltava grandis</i>	M
77	Đớp ruồi trán đen	<i>N. macgrigoriae</i>	M
78	Đớp ruồi	<i>Muscicapa muttui</i>	M
79	Đớp ruồi họng hung	<i>Niltava banyumas</i>	M
80	Đớp ruồi đầu xám	<i>Culicicapa ceylonensis</i>	M
	27. Họ Bạc má	Paridae	
81	Bạc má mào	<i>Parus spilonotus</i>	M
	28. Họ Hút mật	Nectariniidae	
82	Hút mật đỏ	<i>Aethopiga siparaja</i>	QS
83	Hút mật ngực đỏ	<i>A. saturata</i>	M
	29. Họ Vành khuyên	Zosteropidae	
84	Vành khuyên nhật bản	<i>Zosterops japonica</i>	M
	30. Họ Chim di	Estrildidae	
85	Di cam	<i>Lonchura striata</i>	M
	31. Họ Sẻ	Ploceidae	
86	Sẻ	<i>Passer montanus</i>	QS
	32. Họ Chèo bẻo	Dicruridae	
87	Chèo bẻo	<i>Dicrurus macrocercus</i>	QS
88	Chèo bẻo xám	<i>D. leucophaeus</i>	QS
89	Chèo bẻo cờ đuôi bằng	<i>D. remifer</i>	M
90	Chèo bẻo bờm	<i>D. hottentottus.</i>	M
	LỚP BÒ SÁT	REPTILIA	
	BỘ THẦN LẦN	LACERTILIA	
	1. Họ Tắc kè	Gekkonidae	
1	Tắc kè	<i>Gekko gecko</i>	QS
2	Thạch sùng đuôi sần	<i>Hemidactylus frenatus</i>	QS
	2. Họ Nhông	Agamidae	
3	Ô rô vảy	<i>Acanthosaura lepidogaster</i>	M
4	Rồng đất	<i>Physignathus cocincinus</i>	M
	3. Họ Thần lằn bóng	Scincidae	
5	Thần lằn bóng đuôi dài	<i>Mabuya longicaudata</i>	M
	4. Họ Thần lằn rắn	Anguidae	

6	Thằn lằn rắn hác	<i>Ophisaurus harti</i>	M
	BỘ RẮN	SERPENTES	
	5. Họ Rắn nước	Colubridae	
7	Rắn sãi trơn	<i>Amphiesma modesta</i>	M
8	Rắn khiếm vạch	<i>Oligodon taeniatus</i>	M
9	Rắn trán	<i>Opisthotropis sp.</i>	M
10	Rắn ráo thường	<i>Ptyas korros</i>	M
11	Rắn hoa cỏ	<i>Rhabdophis sp.</i>	M
12	Rắn nước vân đen	<i>Sinonatrix percarinata</i>	M
13	Rắn roi thường	<i>Ahaetula prasina</i>	M
	6. Họ Rắn hổ	Elapidae	
14	Rắn hổ mang	<i>Naja naja</i>	ĐT
15	Rắn hổ chúa	<i>Ophiophagus hannah</i>	ĐT
	7. Họ Rắn lục	Viperidae	
16	Rắn lục mép trắng	<i>Trimeresurus albolabris</i>	M
	BỘ RÙA	TESTUDINATA	
	8. Họ Ba ba	Trionychidae	
17	Ba ba gai	<i>Palea steindachneri</i>	QS
18	Ba ba trơn	<i>Pelodiscus sinensis</i>	QS
	LỚP ẾCH NHÁI	AMPHIBIA	
	BỘ CÓ ĐUÔI	CAUDATA	
	1. Họ Cá cóc	Salamandridae	
1	Cá cóc	<i>Tylototriton sp.</i>	M
	BỘ KHÔNG ĐUÔI	ANURA	
	2. Họ Cóc tía	Discoglossidae	
2	Cóc tía	<i>Bombina maxima</i>	M
	3. Họ Cóc bùn	Megophryidae	
3	Cóc mào sapa	<i>Leptobranchium chapaense</i>	M
4	Cóc mào phê	<i>Megophrys feae</i>	M
5	Cóc mào	<i>M. microstoma</i>	M
6	Cóc mào	<i>M. lateralis</i>	M
7	Cóc mào	<i>Megophrys sp.</i>	M
8	Cóc núi	<i>Leptolalax pelodytoides</i>	M
9	Cóc núi	<i>Ophryophryne palpebralespinosa</i>	M
	4. Họ Cóc	Bufonidae	
10	Cóc nhà	<i>Bufo melanostictus</i>	M
	5. Họ Nhái bén	Hylidae	
11	Nhái bén	<i>Hyla sp.</i>	M
	6. Họ Ếch nhái	Ranidae	
12	Ếch bám đá	<i>Amolops ricketti</i>	M
13	Châu	<i>Rana guentheri</i>	M
14	Ếch nhẽo	<i>R. kuhlii</i>	M
15	Ngoế	<i>R. limnocharis</i>	M

16	Ếch xanh	<i>R. livida</i>	M
17	Chàng mẫu son	<i>R. maosonensis</i>	M
18	Ếch đồng	<i>R. rugolusa</i>	M
19	Chàng đài bắc	<i>R. taipehensis</i>	M
20	Ếch gai	<i>Paa spinosa</i>	M
21	Ếch gai sần	<i>P. verrucospinosa</i>	M
22	Ếch gai	<i>P. boulengeri</i>	M
	7. Họ Ếch cây	Rhacophoridae	
23	Nhái cây đế	<i>Philautus gryllus</i>	M
24	Nhái cây	<i>Philautus</i> sp1.	M
25	Nhái cây	<i>Philautus</i> sp1.	M
26	Nhái cây	<i>Theلودerma</i> sp.	M
27	Ếch cây sần	<i>Rhacophorus appendiculatus</i>	M
28	Ếch cây	<i>Rhacophorus</i> sp1.	M
29	Ếch cây	<i>Rhacophorus</i> sp2.	M
30	Ếch cây mép trắng	<i>Polypedates leucomystax</i>	M
	8. Họ Nhái bầu	Microhylidae	
31	Nhái bầu bút lơ	<i>Microhyla butleri</i>	M
32	Nhái bầu hây môn	<i>M. heymonsi</i>	M
33	Nhái bầu vân	<i>M. pulchra</i>	M

Ghi chú: TL: tư liệu, M: mẫu vật, QS: quan sát, ĐT: điều tra.

2. Giá trị đa dạng sinh học và bảo tồn

Trong số 47 loài thú ở khu vực núi Tây Côn Lĩnh, có 17 loài quý hiếm được ghi trong Sách Đỏ Việt Nam (2000) là: cu ly nhỏ - *Nycticebus pygmaeus*, khỉ mặt đỏ - *Macaca arctoides*, khỉ mốc - *Macaca assamensis*, voọc mũi hếch - *Rhinopithecus avunculus*, vượn đen - *Hylobates concolor*, gấu chó - *Ursus malayanus*, gấu ngựa - *U. thibetanus*, rái cá thường - *Lutra lutra*, cây mực - *Arctictis binturong*, beo lửa - *Catopuma temmincki*, báo gấm - *Neofelis nebulosa*, báo hoa mai - *Panthera pardus*, sơn dương - *Capricornis sumatraensis*, tê tê - *Manis pentadactyla*, sóc bay lông tai - *Belomys pearsoni*, sóc bay sao - *Petaurista elegans*, sóc bay lớn - *Petaurista petaurista*.

Trong số 90 loài chim, có 54 loài thuộc 19 họ, 6 bộ đã thu thập được vật mẫu; 5 loài được ghi nhận trong Sách Đỏ Việt Nam (2000) là mỏ rộng xanh - *Psarisomus dalhousiae*, khướu mỏ dài - *Jabouilleia danjoui*, khướu đuôi đỏ - *Garrulax milnei*, khướu ngực đốm - *Garrulax*

merulinus, khướu xám - *Garrulax maesi*. Các loài này cùng 1 loài khác là cô cô xanh - *Cochoa viridis* cũng đồng thời có tên trong Sách Đỏ của IUCN (2000) với các cấp đe dọa khác nhau. Một số loài đã được ghi nhận vùng phân bố mới như chích choè nước nhỏ *Enicurus scouleri*, khướu mỏ quạp tai đen - *Pteruthius melanotis*. Đặc biệt, có 2 mẫu đang được các nhà chuyên môn phân tích và có thể là 2 loài mới cho Việt Nam là *Muscicapa muttui* và *Paradoxornis verreauxii*.

Trong số 51 loài bò sát, ếch nhái, có 2 loài được ghi trong Sách Đỏ IUCN 2000 bao gồm 1 loài bậc EN (nguy cấp): ba ga gai - *Palea staindachneri* và 1 loài bậc VU (sẽ nguy cấp): ba ba trơn - *Pelodiscus sinensis*; 8 loài được ghi trong Sách Đỏ Việt Nam (2000) gồm 1 loài bậc E (nguy cấp): rắn hổ chúa - *Ophiophagus hannah*; 1 loài bậc V (sẽ nguy cấp): rồng đất - *Physignathus cocincinus*; 5 loài bậc T (có thể bị đe dọa): tắc kè - *Gekko gecko*, ô rô vảy - *Acanthosaura lepidogaster*, rắn ráo thường - *Ptyas korros*, rắn hổ mang - *Naja naja*, ếch gai -

Paa spinosa và 1 loài bậc R (hiếm): cóc tía - *Bombina maxima*. 1 loài được ghi trong nhóm IB (nhóm nghiêm cấm khai thác, sử dụng) của Nghị Định 18/HĐBT (1992): rắn hổ chúa - *Ophiophagus hannah*.

III. KẾT LUẬN

Bước đầu đã ghi nhận được 188 loài động vật có xương sống trên cạn thuộc 70 họ, 25 bộ, 4 lớp tại khu vực Tây Côn Lĩnh, trong đó có 33 loài quý hiếm được ghi trong Sách Đỏ Việt Nam (2000) và Sách Đỏ IUCN (2000). Số lượng các loài khá lớn, thể hiện giá trị về đa dạng sinh học và tầm quan trọng bảo tồn của khu vực này. Số lượng cá thể của các loài khá phong phú, cần có biện pháp bảo tồn kịp thời để có thể duy trì và phát triển bền vững các quần thể trong khu vực này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Bộ Khoa học, Công nghệ và Môi trường**, 2000: Sách Đỏ Việt Nam (Phần động vật).
2. **Đặng Huy Huỳnh và cs.**, 1994: Danh lục thú Việt Nam. Nxb. KH&KT, Hà Nội.
3. **Đặng Huy Huỳnh và cs.**, 2000: Kết quả điều tra khu hệ thú (Mammalia) vùng Tây Côn Lĩnh. Những vấn đề nghiên cứu cơ bản trong sinh học. Nxb. Đại học quốc gia Hà Nội.
4. **Inger R. F., Orlov N., and Darevsky I.**, 1999: Frogs of Vietnam: A report on new collection. Fieldiana. Zoology, 92.
5. **Jonathan Baillie and Brian Groombridge**, 2000: IUCN Red List of Threatened animals.
6. **Khuất Đăng Long và cs.**, 2000: Báo cáo kết quả điều tra về một số nhóm động vật hoang dã ở khu vực rừng đầu nguồn tại tỉnh Hà Giang. Kỷ yếu Hội nghị KHCNMT các tỉnh miền núi phía bắc lần VIII: 119-127.
7. **Nguyễn Văn Sáng, Hồ Thu Cúc**, 1996: Danh lục bò sát và ếch nhái Việt Nam. Nxb. KH&KT, Hà Nội.

RESULTS OF THE SURVEY ON THE ANIMAL FAUNA OF THE TAYCONLINH MOUNTAIN AREA, HAGIANG PROVINCE

DANG HUY PHUONG, HOANG MINH KHIEN, LE MANH HUNG,
NGUYEN QUANG TRUONG

SUMMARY

The Tayconlinh mountain area is one of the most valuable biodiversity areas of the Hagiang province. The survey on the animal fauna of this area was carried out by the authors in 2001 and 2002. The results of the survey show that there are about 188 animal species from 70 families and 25 orders; of which, 47 mammal species are from 22 families and 8 orders, 90 aves species from 32 families and 12 orders, 51 reptilia and amphibia species from 16 families and 5 orders.

33 species of them are endangered, such as: *Macaca arctoides*, *Hylobates concolor*, *Ursus malayanus*, *U. thibetanus*, *Catopuma temmincki*, *Neofelis nebulosa*, *Panthera pardus*, *Capricornis sumatraensis*...; *Psarisomus dalhousiae*, *Jabouilleia danjoui*, *Garrulax merulinus*, *Enicurus scouleri*...; *Palea staindachneri*, *Pelodiscus sinensis*, *Ophiophagus hannah*, *Physignathus cocincinus*, *Naja naja*, *Paa spinosa* ...

Based on these results, the recommendation is that: the local authority needs to have urgent measures for the conservation of the biological resources of this area and make a plan for the continuation of the study on the biodiversity of the Tayconlinh mountain area, in order to have scientific basis for the establishment of the Tayconlinh Nature Reserve.

Ngày nhận bài: 27-11-2002